

підвищення цієї ефективності. У залежності від цілей здійснення аналіз використання капіталу підрозділяється на різні форми.

Отже, за допомогою економіко-математичних методів вони побудували свої теорії, провели практичні розрахунки, дали обґрунтовані висновки, здійснили прогнози й оцінили ризики багатьох економічних явищ і процесів.

Математичне моделювання фінансової діяльності підприємства можна подати у вигляді комплексу задач, розв'язання яких треба здійснити трьома етапами:

1. Визначити специфіку та призначення моделей.
2. Дослідити моделі, виявити та оцінити можливості економіко-математичного інструментарію проаналізувати фінансову діяльність підприємства.
3. Дослідити можливість та необхідність створення системи фінансових моделей.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

С. В. СИРЦЕВА, *кандидат економічних наук*

М. А. КОЗИР, *здобувач рівня вищої освіти*

Миколаївський національний аграрний університет

Одним з найважливіших питань організації системи бухгалтерського обліку на кожному підприємстві є формування облікової політики, як одного з рівнів його нормативно-правового забезпечення [1].

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності. Основною її метою є забезпечення одержання достовірної ін-формації про результати фінансово-господарської діяльності, необхідної для користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних управлінських рішень [2].

Підприємство визначає та розробляє свою облікову політику самостійно. Зазвичай розроблення облікової політики доручають головному бухгалтерові та бухгалтерії. За відсутності в штаті підприємства посади головного бухгалтера складанням облікової політики може займатися керівництво підприємства із залученням фахівців аудиторських (консалтингових) фірм.

Основною для розроблення облікової політики є:

- нормативно-правові акти з питань бухгалтерського обліку;
- внутрішні фактори діяльності підприємства.

Що стосується нормативно-правових актів, то для розроблення облікової політики використовуються Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», норми НП(С)БО та інші нормативно-правові акти з питань бухгалтерського обліку.

Підприємства, що складають фінансову звітність згідно з міжнародними стандартами (в обов'язковому порядку або за самостійним рішенням), керуються міжнародними стандартами фінансової звітності.

До внутрішніх факторів діяльності підприємства відносять:

- форму власності та організаційно-правову форму підприємства;
- галузеву приналежність і вид діяльності;
- організаційну структуру управління, наявність відокремлених підрозділів (філій), сегментів діяльності;
- обсяги виробництва та чисельність працівників;
- застосовувану систему оподаткування (у т. ч. звільнення від оподаткування, ставки податків, пільги);
- питання ціноутворення;
- рівень технічного оснащення та програмного забезпечення, кваліфікацію IT-фахівців;
- систему матеріальної зацікавленості в ефективності роботи підприємства та матеріальної відповідальності за виконувани обов'язки;
- економічну стратегію підприємства, обрану його власниками [3].

У результаті сформована облікова політика повинна бути такою, щоб ведення бухгалтерського обліку на підприємстві було раціональним, відповідало умовам господарської діяльності підприємства, не суперечило вимогам діючих нормативно-правових актів.

На практиці формування облікової політики підприємства здійснюється поетапно. Однак в економічній літературі до сьогодні не має єдиної думки щодо кількості етапів формування облікової політики. Зокрема, більшість авторів виділяють наступні три етапи:

1. Аналітичний – аналіз умов господарювання підприємства, його організаційної структури; формулювання довгострокових і короткострокових цілей функціонування підприємства; аналіз фактичного стану бухгалтерського обліку і системи внутрішнього контролю; визначення мети формування облікової політики.

2. Проектний – розробка рекомендацій щодо вдосконалення існуючої облікової політики; розробка проекту нової облікової політики; розробка внутрішньофірмових стандартів.

3. Контрольний – рішення проблем, що виникли у процесі впровадження нової облікової політики; проведення навчальних семінарів, консультування персоналу; захист нових методик перед податковими органами; оперативне впровадження змін у внутрішні нормативні документи.

Облікова політика має бути оформлена розпорядчим документом. На практиці найчастіше розробляють наказ про облікову політику, який за необхідності переглядається та змінюється (у випадку зміни НП(С)БО, статутних вимог або якщо внесені зміни містять більш достовірну інформацію). Можна також розробити положення про облікову політику, яке повинне бути затверджене наказом.

Новостворене підприємство повинне розробити та розпочати застосовувати облікову політику з моменту початку своєї діяльності (початку року чекати не потрібно). У подальшому немає необхідності перевидавати наказ щорічно та вказувати в ньому строк закінчення його дії. Наказ про облікову політику може бути взагалі прийнятий як базовий на весь час діяльності підприємства – з можливістю внесення до нього змін у міру необхідності.

Облікова політика підприємства із внесеними змінами наводиться в примітках до річної фінансової звітності. Вона може бути наведена у формі опису або шляхом додавання до звітності копії розпорядчого документа.

Вносити зміни до облікової політики можна (і потрібно) тільки у випадках, зазначених у п. 9 НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [4], а саме:

- якщо змінюються статутні вимоги (при істотній зміні умов діяльності підприємства);

- якщо змінюються вимоги органу, що затверджує НП(С)БО (при зміні законодавства або системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні);

- якщо внесені зміни забезпечать більш достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства. Такі зміни повинні бути обґрунтованими, їх слід оформити розпорядчим документом (наказом по підприємству) і довести до відома зовнішніх споживачів бухгалтерської інформації.

Згідно з НП(С)БО 6 (п. 10) не вважається зміною облікової політики встановлення облікових принципів:

- для подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх подій або операцій;

- подій або операцій, які не відбувалися раніше.

У даному випадку йдеться не про зміну, а скоріше, про доповнення облікової політики. Такі доповнення можна вносити до наказу про облікову політику з будь-якої дати (тобто безпосередньо з тієї дати, коли підприємство почало здійснювати нові операції).

Таким чином, зроблена на підприємстві облікова політика з врахуванням зазначених факторів, дотриманням послідовності етапів і алгоритму її формування та затвердження дасть можливість упорядкувати систему бухгалтерського обліку на підприємстві та безпосередньо здійснювати ефективне управління його діяльністю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Щирба М. Принципи та етапи формування облікової політики підприємства. *Світ фінансів*. 2007. №4(3). С.135–143.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. №996–XIV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. Текст. (дата звернення: 16.05.2021).
3. Нагорний О. Облікова політика: правила розроблення та затвердження. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-hozyajstvennyye-operacii-9-uchetnaya-politika-pravila-razrabotki-i-utverzheniya> (дата звернення: 16.05.2021).
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: Наказ Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 р. №137 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>. Текст. (дата звернення: 16.05.2021).

ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ, ВИКЛИКИ, НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Л. Г. СОЛЯНИК, кандидат економічних наук

А. Г. МАНУКЯН, здобувач рівня вищої освіти

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Інвестиції відіграють істотну роль у функціонуванні й розвитку економіки України. Зміни у кількісних співвідношеннях потоків інвестицій впливають на обсяг суспільного виробництва та зайнятості, структурні зрушення в економіці, розвиток галузей та сфер господарства, поточні та перспективні результати господарської діяльності. На сьогодні зростання ефективності використання основних засобів набуває особливої актуальності. Протягом останніх десяти років спостерігається тенденція до збільшення ступеня зносу основних засобів на вітчизняних підприємствах. В Україні коефіцієнт зносу основних засобів є значно вищим у порівнянні зі світовим значенням (наприклад, у США коефіцієнт зносу основних засобів підприємств машинобудівної галузі становить 20 %), тому за відсутності інвестицій, насамперед у галузь машинобудування України, ситуація може бути визначена як загрозна.

У ході дослідження виявлено зниження ролі державного бюджету як важливого джерела фінансування капітальних інвестицій, що не сприяє розвитку інвестиційного клімату в економіці України. Основним джерелом фінансування інвестиційної діяльності є власний капітал підприємств і організацій. До 2015 року цей показник не опускався нижче 54% загального обсягу витрат, а